

Мужнім, самовідданим, непереможним...

Напередодні Дня пам'яті та примирення й 76-ї річниці перемоги над нацизмом у Другій світовій війні викладачі, співробітники, студенти та курсанти Інституту спеціального зв'язку та захисту інформації Національного технічного університету України "Київський політехнічний інститут імені Ігоря Сікорського" шанували пам'ять своїх попередників, які не повернулися з тієї війни.

Через пандемію коронавірусу заходи, як і торік, проходили в дещо стислому форматі – без звичних зборів у залі засідань Вченої ради, привітань, спогадів, нагороджень, концерту, вручення подарунків ветеранам. Звісно, і участь у них брали менше, ніж зазвичай, людей. Утім від того вони не стали менш широкими. І такою само, як і завжди, щемною була

хвилина мовчання, якою вшанували учасники урочистостей наших співвітчизників, які полягли у Другій світовій війні.

Як розповів на церемонії покладання квітів до пам'ятника київським політехникам, які загинули на полях Другої світової війни, ректор університету Михайло Згуровський, понад 800 студентів і співробітників Київського політехнічного інституту воювали на фронтах Другої світової війни. 163 з них з війни не повернулися – вони загинули або пропали без вісті. Їхні прізвища – на бронзових плитах біля підніжжя монумента. А над плитами напис "Мужнім. Самовідданим. Непереможним"...

Саме з цього місця впродовж багатьох років традиційно починаються урочистості на відзначення Дня пам'яті та примирення. Однак ос-

танніми роками їхні учасники несуть свої квіти ще до одного монумента, встановленого біля університетського Храму Святителя Миколи Чудотворця пам'ятника-стели київським політехникам, які віддали свої життя за волю і незалежність України зовсім недавно – у боях на сході України. Майже всі вони добровільно стали на оборону Вітчизни. "Чотирнадцять київських політехників – студентів і співробітників – полягли, захищаючи Батьківщину в цій війні, четверо з них удостоєні звання Героя України, – нагадав Михайло Згуровський після покладання квітів. – Ми вдячні їм за те, що можемо вільно працювати і розбудовувати нашу країну... Глибока шана нашим колегам, які віддали своє життя за нашу Вітчизну".

Дмитро Стефанович

АКТУАЛЬНО

Форсайт COVID-19: вакцинація VS пандемія. Перспективи світу та України

Вакцини працюють, кількість нових вакцин зростає, глобальні програми імунізації охоплюють усе більше людей, удосконалюються терапевтичні засоби та технології лікування коронавірусної інфекції – це лише кілька головних положень, з яких виходили автори доповіді міжнародної компанії McKinsey & Company "When will the COVID-19 pandemic end?", у якій проаналізовано вплив вакцинації на затухання пандемії коронавірусу в різних регіонах і країнах світу.

На матеріалах цієї доповіді значною мірою ґрунтується нове дослідження спільної команди Світового центру даних "Геоінформатика та сталий розвиток" та ДУ "Інститут епідеміології та інфекційних хвороб ім. Л.В.Громашевського" під назвою "Форсайт COVID-19: аналіз впливу вакцинації на затухання пандемії в Україні і світі". Дослідники ставили перед собою завдання проаналізувати питання організації та хід вакцинації в різних державах, з огляду на ці тенденції, зробити прогноз приблизних часових горизонтів затухання пандемії COVID-19 в Україні і в інших країнах. Для цього використовувалися два різних математичних підходи – для порівняння отриманих результатів і оцінки їхньої достовірності.

Результати дослідження були сформульовані у висновках, які можуть бути корисними як при ухваленні органами влади рішень щодо внесення корективів у тактику боротьби з пандемією для підвищення її ефективності, так і для пересічних громадян, які поки що не зважають на щеплення. Щоправда, в другому випадку свої умови диктує ще й брак вакцин в Україні, але цей дефіцит влада обіцяє швидко подолати.

Отже, коротко про ці висновки.

За темпами вакцинації і характером поширення коронавірусу країни були згруповані в п'ять груп, або кластерів.

До першого кластеру увійшли США, Ізраїль, Велика Британія, Об'єднані Арабські Емірати. Вони досягли найбільших показників вакцинації населення (середній рівень щеплення перевищує 60%). Цілком передбачу-

Четвертий кластер охоплює країни з високим рівнем захворюваності та повільною вакцинацією. До цієї групи увійшли Україна, Росія, Молдова, Грузія, Бразилія, Мексика, Індія та низка інших країн. Середній рівень

вакцинації (станом на 01.05.2021 р. однією дозою було щеплено лише 1,8% населення, тепер ситуація поліпшилася, але не набагато), а також у нехтуванні значною частиною людей карантинними нормами. Такі обставини відкидають її до групи країн із високою інтенсивністю епідемічного процесу COVID-19 та ризиком затяжного формування колективного імунітету. Причому спосіб формування такого імунітету – найжорстокіший з тих, які можуть бути, – переважно за рахунок природного інфікування з відповідними значними людськими втратами; стагнацією економіки і суспільного життя; щодалі більшою ізоляцією від країн, що досягли контролю епідемічної ситуації. За цих умов учені рекомендують такі кроки:

– дотримуватися всіх протиепідемічних заходів з посиленням епідемічним наглядом за COVID-19;

– встановити пріоритети вакцинації для всіх неінфікованих раніше осіб при дотриманні найкоротшої схеми вакцинації. Мінімальний інтервал між першою та другою дозами має становити 4 тижні. Водночас, в Україні нині застосовується максимальний інтервал у 12 тижнів, що може знижувати очікувану ефективність вакцинації;

– за наявності достатньої кількості вакцин слід якнайшвидше розширити доступ до вакцинації всім охочим.

І ще один висновок, дуже важливий для людей, які вже перехворіли: для них доцільно переглянути підходи до вакцинації, зменшивши її до 1 дози за типом бустерної (підсилювальної) дози для підвищення імунітету проти COVID-19.

Докладніше з дослідженням, його методикою та висновками можна ознайомитися тут: <http://wdc.org.ua/uk/covid19-vaccination-impact-on-attenuation>.

За матеріалами СЦД

вано, що саме вони наблизилися до формування колективного імунітету в кінці 2-го – на початку 3-го кварталу 2021 року.

У другому було зібрано більшість країн Західної Європи та Канада, які можуть перейти до моделі колективного імунітету ближче до кінця 2021 р. із затуханням процесу на початку 2022 р.

Третя група складається з Туреччини, окремих країн Центральної Європи, Марокко та Уругваю. Тут рівень щеплень поки що не перевищує 20%, спостерігаються відхилення від дотримання карантинних норм, відтак щоденна захворюваність і далі зростає. Ймовірно, ці країни перейдуть до моделі колективного імунітету ближче до середини 2022 р.

щеплення для країн цього кластера становить 4,5%, для України він є ще нижчим. За умов збереження нинішніх темпів вакцинації ці країни ризикують не подолати пандемію у 2022 р., а колективного імунітету набути лише у 2023 р.

До п'ятого кластеру увійшли Австралія, Китай, Аргентина, країни Південно-Східної Азії. Вони мають порівняно низькі рівні захворюваності, але при цьому й доволі повільні темпи вакцинації населення. Подолання пандемії в цих країнах може розтягнутися в часі з горизонтом завершення кінцею 2022-го – початок 2023 р.

Отже Україна належить до країн із високим ризиком затяжного формування колективного імунітету. Причини – в дефіциті вакцин і вкрай низь-

ОБЛИЧЧЯ УСПІХУ

Стипендіат з ІХФ: якщо вчасно все виконувати, проблем з навчанням не буде

Ще чотирьом студентам Київської політехніки, які за результатами зимового семестрового контролю мають найвищу успішність у навчанні за спеціальностями "Математика", "Прикладна математика", "Автоматизація та комп'ютерно-інтегровані технології", призначено іменні стипендії від проекту "СЕО на 1 день" (Монобанк). Серед тих, чий гаманець, чи то пак – картка, поповниться сумою з трьома нулями, – студент кафедри технічних та програмних засобів автоматизації **Віктор Чередниченко** (середній бал 99,63).

В. Чередниченко

До КПІ хлопець навчався в ліцеї №25 міста Житомир. Вчителів згадує добрим словом, бо вміли зацікавити своїм предметом. Наш університет обрав "як перспективний для подальшого розвитку як науковця". А от з факультетом усе було не так просто: розумного й вмотивованого випускника спокушала різніми напрямками майбутньої освіти. Інженерно-хімічний виявився лідером уподобань, оскільки пропонував "багатопротифільність та високий освітній і науковий потенціал".

За словами студента, адаптація до вимог КПІ пройшла досить плавно, але була (і досі є) необхідність в опрацюванні й засвоєнні великої кількості матеріалу, тож вільного часу практично немає. Над запитанням про складності дистанційного навчання Віктор трохи замислився, а потім відповів: "Особисто для мене існує лише дві складності: необхідність більше вивчати самостійно та, у порівнянні з очним навчанням, проблеми з до-

ступом до наукової літератури. Але якщо вчасно все виконувати або робити наперед, то ніяких проблем не буде". А потім здивував зауваженням, що не може визначити, який із навчальних предметів йому більше подобається, "бо загалом подобаються усі". Так і хочеться в цьому місці поставити смайлик.

Хоча мій співрозмовник виявився трохи стриманим і небагатослівним, про своє захоплення робототехнікою та майбутні проекти розповідав охоче: фантазія перепліталася з реальністю, думки стрибають з одного на інше – химерні образи вабили чи не за горизонт. Так і має бути, не дарма ж понад 120 років тому при відкритті Київського політехнічного його перший ректор В.Кирпичов розмірковував саме про важливість фантазії для інженерів. Уява розбухує думку, а щоденна сумлінна праця втілює її в реальність.

Н. Вдовенко

РЕЙТИНГИ

КПІ поліпшив свої позиції в рейтингу за показниками Scopus

Наприкінці квітня на сайті osvita.ua було оприлюднено щорічний рейтинг українських закладів вищої освіти за показниками даних наукометричної бази. Його результати ґрунтуються на показниках цитованості наукових статей, опублікованих закладами освіти або їх фахівцями: база даних Scopus постійно індексує понад 20 тисяч наукових видань з технічних, медичних і гуманітарних наук. До неї потрапляють публікації наукових журналів, матеріали конференцій і книжкових видань.

У рейтинговій таблиці університети ранжовано за індексом Гірша – кількісним показником, що базується на числі наукових публікацій і кількості їхніх цитувань.

Порівняно з 2020 роком КПІ ім. Ігоря Сікорського поліпшив свої показники і вийшов на п'яте місце серед українських закладів вищої освіти. При цьому поступився він лише чотирьом класичним університетам, у яких дослідження проводяться за усім спектром наук – як прикладних, так і фундаментальних. Серед технічних університетів, які також змогли обійняти місце у першій десятці цього рейтингу, – лише Національний університет "Львівська політехніка".

Отож згідно з результатами проведеного наукометричного моніторингу суб'єктів науково-видавничої діяльності України за показниками бази даних SciVerse Scopus у квітні 2021 року перша десятка рейтингової таблиці виглядає так:

Рейтинг вишів за показниками бази даних SciVerse Scopus

Місце ↓	Установа	Кількість публікацій	Кількість цитувань	Індекс Гірша 2021	Індекс Гірша 2020	Різниця (2021–2020)
1	Київський національний університет імені Тараса Шевченка	20806	133768	101	93	8
2	Харківський національний університет імені В.Н. Каразіна	11076	71003	76	73	3
3	Львівський національний університет імені Івана Франка	7938	50868	67	64	3
4	Одеський національний університет імені І. І. Мечникова	3916	25987	67	62	5
5 (+1)	Київський політехнічний інститут імені Ігоря Сікорського	9726	37039	65	60	5
6 (-1)	Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича	3995	20227	64	61	3
7 (+1)	Національний університет "Львівська політехніка"	8894	34920	52	45	7
8 (+1)	Сумський державний університет	3358	23973	50	45	5
9 (+3)	Львівський національний медичний університет імені Данила Галицького	1319	11117	50	45	5
10 (-3)	Донецький національний медичний університет	1422	9982	50	48	2

Як пояснюють упорядники рейтингу, до нього включено лише ті українські заклади вищої освіти, що мають у Scopus окремі Affiliation ID в офіційному переліку та відповідають на пошуковий запит "Ukraine" у полі

пошуку "Affiliation Search" – усього 190 університетів. До списку не було включено заклади, які мають значення індекса Гірша менше ніж 1.

За інф. <http://osvita.ua/vnz/rating/82316>

ОБЛИЧЧЯ УСПІХУ

Про "місток холоду" та лауреата конкурсу з ІЕЕ

"Місток холоду" в будівництві – це елемент конструкції з високою провідністю тепла, через які холодне повітря з навколишнього середовища проникає всередину приміщення, а тепло, навпаки, виходить назовні. За відсутності теплозахисту неконтрольовані втрати тепла сягають до 30%. Щоб запобігти цьому, студент 4-го курсу кафедри теплотехніки та енергозбереження Семен Крамаренко досліджує ефективність огорожувальних конструкцій.

Нещодавно його робота була відзначена дипломом I ступеня на Всеукраїнському конкурсі студентських наукових робіт у галузі "Енергетика". Наукове дослідження "Оцінка впливу лінійних теплопровідних включень в місцях примикання віконної рами до огорожувальних конструкцій будівлі" Семен виконав під керівництвом к.т.н., доцента І.Ю.Білоус. Перш ніж здобути перемогу, його робота пройшла серйозний відбір серед багатьох інших науково-практичних робіт. Крім того, у лютому 2021 р. С.Крамаренко зайняв II місце у Всеукраїнській студентській олімпіаді зі спеціальності "Теплоенергетика" (спеціалізація "Енергетичний менеджмент та інжиніринг"). Студент уже опублікував фахову статтю (у співавторстві) та взяв участь у трьох науково-практичних конференціях. Кафедра щиро вітає Семена і пишається здобутками свого студента!

Семен народився у звичайній українській родині: батько – водій,

мама – домогосподарка. Сім'я тривалий час проживала у м. Донецьк, пізніше переїхали до Черкас, де Семен закінчив Черкаську ЗОШ I-III ступенів №11 з відзнакою. У шкільні роки він займав призові місця в

теплоенергетик завжди матиме роботу за фахом.

Вступивши на спеціальність "Теплоенергетика", Семен відразу зарекомендував себе як кмітливий і здібний студент, який підходить до

Семен Крамаренко

олімпіадах, брав участь у громадському житті: грав у шкільному театрі, організовував свята та вистави. Після закінчення школи потрібно було обирати напрям подальшого навчання, вступати до закладу вищої освіти. Юнак вирішив, що запропоновані в ІЕЕ спеціалізації є сучасними та перспективними: підвищення рівня енергоефективності підприємств і комунального господарства – дуже актуальні проблеми для України, тому інженер-

вирішення завдань нестандартно та ґрунтовно. Викладачі ще під час викладання основних дисциплін помітили зацікавленість С.Крамаренка науковими дослідженнями, тому вже з 3-го курсу його та інших активних студентів запросили до роботи в науковому гуртку кафедри "Програмні комплекси для моделювання енергетичних процесів у будівлях". Керує ним доц. І.Ю.Білоус – переможець університетського конкурсу "Молодий викладач-дослідник –

2018 та 2019", лауреат Премії Президента України для молодих вчених 2020 р., лауреат конкурсу на здобуття стипендії Кабінету Міністрів України для молодих вчених у 2018-2020 рр. та 2020-2022 рр.

"З використанням спеціалізованих програмних продуктів ми провели серію розрахунків теплових втрат через огорожувальні конструкції будівлі, що стало підґрунтям для написання наукової роботи для Всеукраїнського конкурсу студентських робіт", – розповів Семен. – У рамках дослідження проаналізували чинні національні та європейські стандарти, виконали порівняльні розрахунки з урахуванням різних методик, що характеризують теплопровідні включення (містки холоду) для огорожень будівель". Доцент І.Ю.Білоус впевнена, що моделювання тепловтрат будівель є актуальним при проведенні енергетичних аудитів та здійсненні енергетичної сертифікації. Фахівці, що володіють такими навичками, затребувані на ринку праці і виконують роботи не тільки для українських, але й для європейських замовників.

Семен Крамаренко в майбутньому планує вступати до магістратури і працювати за фахом, щоб набутий досвід скеровувати в наукові здобутки. Викладачі кафедри теплотехніки та енергозбереження бажають Семену подальших професійних успіхів!

Марина Шовкалюк,
доцент кафедри ТЕ

Ю В І Л Е Й

Професор ІЕЕ Валерій Іванович Дешко: 55 років разом з КПІ!

Уже понад півстоліття життя видатного науковця і талановитого педагога Валерія Івановича Дешка пов'язано з Національним технічним університетом України "Київський політехнічний інститут імені Ігоря Сікорського". У 1971 р. він з відзнакою закінчив теплоенергетичний факультет КПІ. У 1979 році захистив кандидатську, а в 1993-му – докторську дисертацію. З 1995 року він – професор, а з 2002 р. – завідувач кафедри теплотехніки та енергозбереження Інституту енергозбереження та енергоменеджменту. Завдяки своїй плідній науково-дослідницькій діяльності з 2008 року у щорічному конкурсі КПІ ім. Ігоря Сікорського В.І.Дешко сім разів був удостоєний звання "Викладач-дослідник".

В.І. Дешко

В.І.Дешко автор більш ніж 400 наукових праць, у тому числі 26 статей, що входять до наукометричної бази Scopus (122 цитування, h-індекс – 8), 12 монографій, багатьох навчальних посібників. Валерій Іванович є одним з організаторів підготовки фахівців з енергетичного менеджменту та енергоаудиту в Україні, автором державних стандартів у сфері енергетичної ефективності будівель, учасником багатьох міжнародних проєктів і програм.

Він бере активну участь у розвитку освіти і науки у сфері енергетики України. В.І.Дешко – секретар секції "Енергетика та енергоефективність" МОН України, член Національного комітету з тепломасообміну при НАН України, Технічного комітету "Енергоефективність будівель і споруд" Мінрегіону, двох спеціалізованих вчених рад, редколегії трьох вітчизняних наукових журналів і одного закордонного, один із засновників і організаторів Всеукраїнської студентської олімпіади зі спеціальності "Енергетичний менеджмент".

ОБЛИЧЧЯ УСПІХУ

Стипендіат з ФМФ: любить математику та цікавиться геймдизайном

Інтереси й захоплення у наших студентів – найрізноманітніші. А допомагають втілювати ці устремління природні здібності, підкріплені фундаментальними й спеціальними знаннями, отриманими в університеті.

За прогнозами, нині чверть населення Землі цікавиться відеоіграми. Тож не дивно, що один з кращих студентів ФМФ (середній бал 98,75) третьокурсник **Артем Дворний** захоплюється геймдизайном. "Ігровий дизайн знаходиться на перетині кількох дисциплін, – ділиться він. – Це комунікативні навички, фантазія, аналітика, психологія, а особливо математика й теорія ймовірності".

До КПІ юнак навчався в Обухівській гімназії з поглибленим вивченням мов. Без вагань обрав фізико-математичний факультет, бо вважає його "найкращим місцем для отримання знань та розвитку себе як математика".

Артем Дворний

Ну, а потім почалось дистанційне навчання. (Зітхас.) Основна проблема дистанційки, як на мене, – самоорганізація. Проте мене це не сильно зачепило. Справа в тому, що останні кілька років шкільного навчання я паралельно заочно навчався в матема-

тиці. Як науковий керівник Валерій Іванович активно залучає талановитих студентів до дослідницької роботи, а кращих мотивує в подальшому до вступу в аспірантуру та викладацької роботи. Він заохочує вдосконалювати способи викладання, впроваджувати нові цікаві теми в навчальних

дисциплінах, що стало особливо актуальним в умовах дистанційної роботи викладачів. Він уважний та доброзичливий науковий керівник, який направляє та допомагає у проведенні наукових досліджень, готовий витратити безліч свого часу на допомогу молодим вченим. За останні роки він підготував 8 кандидатів наук. Скажімо, під керівництвом В.І.Дешка захистила дисертацію на тему "Система енергетичного оцінювання об'єктів галузі освіти" головна енергоменеджерка КПІ ім. Ігоря Сікорського Олена Шевченко. Звісно, дослідження, що їх вона провела, та запропоновані в роботі підходи до вирішення певних проблем найбезпосереднішим чином стосуються університету та мають практичну реалізацію.

Валерій Іванович Дешко брав участь у ліцензуванні та акредитації спеціальності "Енергетичний менеджмент" багатьох університетів України, як організатор і тренер – у програмах навчання та підвищення кваліфікації фахівців у сфері енергетики. З 2018 року професор Дешко є членом Атестаційної комісії з підготовки осіб, що мають намір провадити діяльність у сфері енергетичної сертифікації будівель та обстеження інженерних мереж (Центр підготовки енергоменеджерів ІЕЕ).

В ІЕЕ багато років працюють над впровадженням системного підходу до енергозбереження будівель, під керівництвом завідувача кафедри теплотехніки та енергозбереження Валерія Івановича Дешка створено відповідну наукову школу. Як результат – його підопічні вже двічі отримували Премію Президента України для молодих учених:

– у 2019 р. за роботу "Науково-технічні та управлінські підходи до підвищення енергоефективності будівель", автори – викладачі кафедри О.М.Шевченко, І.О.Суходуб, Н.А.Буяк та старший науковий співробітник ІТТФ НАНУ І.К.Божко;

– у 2020 р. за роботу "Науково-методологічні засади забезпечення енергоефективності будівель шляхом впровадження ефективних систем теплопостачання й теплового захисту", автори – І.Ю. Білоус (КПІ ім. Ігоря Сікорського, м. Київ), О.М. Недбайло (ІТТФ НАН України, м. Київ), А.О. Чейлітко (ЗНУ, м. Запоріжжя), Г.В. Кошляк (ІФНТУНГ, м. Івано-Франківськ).

Валерій Іванович – справжній керманіч кафедри, генератор і координатор наукових та організаційських ідей, що створює творчу атмосферу взаємного обміну знаннями та навичками, підтримуючи молодих викладачів і залучаючи молодь до навчального процесу. На кафедрі працює науковий гурток "Програмні комплекси для моделювання енергетичних процесів у будівлях" (керівник – доцент, к.т.н. І.Ю.Білоус); дослідницькі студентські роботи неодноразово були відзначені на всеукраїнських та міжнародних конкурсах. Валерій Іванович Дешко є керівником держбюджетної теми "Наукові засади аналізу методів підвищення рівня енергетичної ефективності будівель до майже нульового споживання енергії", до виконання досліджень залучено молодих

Валерій Дешко

експертів лабораторії ТМЕ Ярослав Гросу (Dr. Yaroslav Grosu, CIEnergine, Spain). Працелюбність, цілеспрямованість, людяність – ці риси характеру Валерія Івановича дозволяють знову і знову досягати нових творчих звершень. Серед викладачів і персоналу кафедри В.І.Дешко має незаперечний авторитет, а для студентів є прикладом для наслідування. Валерій Іванович веде активний спосіб життя, є членом футбольної секції ветеранів КПІ, має чудову інтелігентну родину та четверо онуків.

Колектив кафедри вітає свого керманіча і бажає йому здоров'я та нових здобутків!

Валерій Іванович як керівник кафедри завжди підтримує і заохочує викладачів і вихованців кафедри до реалізації масштабних та цікавих проєктів. Так, у 2020 році науковці лабораторії термомолекулярної енергетики ІЕЕ (керівник – доцент кафедри теплотехніки та енергозбереження В.П.Студенець) отримали грант конкурсу програми Європейського Союзу "HORIZON 2020". До складу міжнародного консорціуму, який за цією грантовою угодою виконує проєкт "Одночасне перетворення теплоти навколишнього середовища та небажаних вібрацій в електроенергію за допомогою нанотрибоелектрифікації під час інтрузії/екструзії рідини, що не змочує, в нанопори/занопопори", входять наукові колективи з шести європейських країн (Іспанія, Італія, Україна, Польща, Великобританія, Бельгія), а його координатором і натхненником є випускник ФТІ, експерт-аспірант та викладач кафедри теплотехніки та енергозбереження ІЕЕ,

експертів лабораторії ТМЕ Ярослав Гросу (Dr. Yaroslav Grosu, CIEnergine, Spain). Працелюбність, цілеспрямованість, людяність – ці риси характеру Валерія Івановича дозволяють знову і знову досягати нових творчих звершень. Серед викладачів і персоналу кафедри В.І.Дешко має незаперечний авторитет, а для студентів є прикладом для наслідування. Валерій Іванович веде активний спосіб життя, є членом футбольної секції ветеранів КПІ, має чудову інтелігентну родину та четверо онуків.

Колектив кафедри вітає свого керманіча і бажає йому здоров'я та нових здобутків!

Колектив кафедри вітає свого керманіча і бажає йому здоров'я та нових здобутків!

*Марина Шовкалюк,
доцент кафедри теплотехніки
та енергозбереження ІЕЕ*

тичній школі при Тернопільському педагогічному університеті, тож такий вид організації навчального процесу для мене зрозумілий і прийнятний". Посмішку в Артема викликало запитання щодо улюблених предметів: "Усі предмети, пов'язані з математикою, мої улюблені, чесно кажучи. Власне, за цим я на ФМФ і прийшов!"

Про плани на майбутнє говорити, мабуть, зарано, розмірковує студент: "Закінчити бакалаврат, вступити до магістратури, досягти значних успіхів у математиці". А на дозвіллі (де при такому напруженому ритмі життя і навчання той час на дозвіллі?) юнак займається "покрашенням своїх навичок з програмування", спілкується з друзями (враховуючи теперішню ситуацію – дистанційно), і віддається геймдизайну, мотивуючи гравців рухатися в заданому ним напрямі, розвивати своїх персонажів. А для цього і самому потрібно бути допитливим, хотіти і вміти навчатися. У Артема це добре виходить.

Н. Вдовенко

ПАМ'ЯТАЄМО

Ігор Леонідович Обозненко: доля вченого в контексті історії

Пам'яті засновників вітчизняної гідроакустики

Про молоді літа звично згадуєш з любов'ю. Особливо про тих людей, які зустріли нас, студентів 60-х років минулого століття, коли ми вперше переступили поріг нашої альма-матер – Київського політехнічного інституту і його кафедри акустики. Звідти стартувало наше наукове та студентське життя...

Нас зустрічало суцільне сузір'я видатних педагогів і науковців, серед яких найбільш яскравою зіркою був Ігор Леонідович Обозненко.

У науковому світі Ігор Обозненко – людина знана: дійсний член Американського акустичного товариства (The Member of the Acoustical Society of America), доцент кафедри акустики та акустоелектроніки Київського політехнічного інституту, якій присвятив понад 40 років свого творчого життя. Море визначило його долю, а шлях до моря йшов від прадіда, адмірала А. Єлагіна (про Єлагіних нагадає в Санкт-Петербурзі ще Єлагін-острів з його палацом). Ігор Леонідович Обозненко гармонійно успадкував таланти своїх предків – адмірала А. Єлагіна і дідуся К.Г. Смирягіна, видатного педагога і директора Києво-Фундуклеївської гімназії. Предків я згадав не випадково, адже сімейні корені, на думку видатного історика й педагога, професора Київського університету Володимира Антоновича, головним чином (на 70 %) впливають на духовний світ людини та її таланти. Виховання, освіта й соціальне середовище – це лише додаток до головного.

Примхи злої долі

Ігор Леонідович народився понад 80 років тому в Києві. Вже на початку життя маленького Ігоря чекали тяжкі випробування. Не пройшло й півтора року, як до Києва прийшла війна – з виттям сирен та вибухами німецьких авіабомб.

З жахів війни в пам'яті дитини залишилися голод й нестатки...

Та ще до початку війни хвилі сталінських репресій прокотилися країною. Не уникла їх і родина Обознєнків. У жовтні 37-го у Биківнянському лісі був розстріляний дідусь – художник Леонід Олександрович Обозненко (його твори експонувалися свого часу в музеях образотворчого мистецтва України). Про цей злочин свідчать документи (див. "Сосни Биківні свідчать: злочин проти людства". Кн. 1. – С. 20, Кн. 2. – С. 295) та поминальний камінь "Художники-жертви репресій" біля Національної академії образотворчого мистецтва і архітектури (Вознесенський узвіз, 20), де серед інших жертв репресій виکارбувано його ім'я. Після війни у засланні померла й бабуся Марія, дружина дідуся Леоніда. А батько, Леонід Леонідович, репресований у 30-ті роки минулого століття, воював у штрафбаті та загинув у 1944-му.

Отже, тяготи воєнного часу й повоєнного ділив він з мамою та старшим братом Юрком. Стартові умови життя були вкрай несприятливими...

Але не такий він був, цей амбітний юнак, щоб не подолати примхи злої долі!

Ще до початку вступних іспитів до КПІ він протягом 10 днів розв'язав понад 1000 задач з математики. І у подальшому житті прагнув максимально використовувати математичний апарат для розв'язання своїх наукових проблем, зокрема хвильових задач гідроакустики, що визначили його науковий стиль, стали його візитівкою.

Потім – інститут, кафедра, аспірантура...

Кандидатом технічних наук він стає у 26 років, а три роки по тому – доцентом.

"Трешер", відповідайте!

Три чверті поверхні нашої планети займає світовий океан, звідки життя прийшло на землю. Гідроакустика (або підводна акустика) має допомогти людству відвойовувати природні скарби, що ховає океан у своїх надрах.

Але згадали про це лише під час катастрофи легендарного океанського лайнера "Титанік", який зіткнувся з айсбергом в Атлантичному океані і затонув, та у добу Світових воєн, коли німецькі субмарини тероризували надводний флот Європи та США у боротьбі за гегемонію на морях-океанах.

Творча діяльність Ігора Леонідовича розпочиналася у сувору добу "холодної війни". Він брав активну участь у розробці гідроакустичних комплексів, що були на озброєнні Військово-Морського флоту СРСР та склали гідну конкуренцію США.

І.Л. Обозненко

Аспірант Ігор Обозненко тільки-но готував свою кандидатську дисертацію, як на хвилях Атлантики вибухнула чисто американська трагедія – пішла на дно американська суперсубмарина "Трешер". Слова радиста під час останнього сеансу зв'язку – "Трешер", відповідайте!" не дійшли, мабуть, до бідолаг.

No reply – як говорять англосакси...

Пішла на дно й американська мрія про непереможність її ВМС. Загибель підводного левіафана та пошуки його решток, занурених в океанських глибинах (до яких залучили навіть знаменитий батискаф "Трієст" Жака Піккара), спонукала вчених-акустиків усього світу посилити свої дослідження в напрямі розробки гідроакустичних засобів та методів класифікації підводних об'єктів.

Одним з піонерів цього напрямку став Ігор Леонідович Обозненко.

Наче легендарний доктор Фауст у лабораторії проводив учений увесь свій час у басейні лабораторного корпусу КПІ, прагнучи там віднайти своє El Dorado – розв'язати найскладнішу проблему гідроакустики – класифікації підводних об'єктів. На полицях стелажа – масштабні моделі найзнаменитіших підводних човнів США та країн НАТО. Був там і "Трешер".

Вчений вивчав спектральні характеристики сигналів розсіювання цих моделей, намагаючись виявити найбільш характерні властивості підводних човнів за їх хвильовими розмірами та кутом повороту відносно випромінювача. На екрані осцилографа, у візерунках ехосигналів цей вчений-фанат прагнув віднайти головні аспекти у поведінці підводних човнів, що ставали об'єктами пошуку.

У розпорядженні Ігора Обозненка був лише трофейний (за часів III Рейху) арифмометр "Rheinmetall", завдяки якому студенти-лаборанти обчислювали сферіодальні функції Ляме, Мат'є, щоб моделювати акустичне поле субмарини. Не допомагав і єдиний на той час кафедральний комп'ютер "Мир-2", надзвичайно завантажений працею.

Від наукової лабораторії мчав він до інститутської аудиторії, щоб на лекціях поділитися зі студентами, своїми майбутніми колегами, накопиченим досвідом та роздумами про тяжку й цікаву наукову працю, захоплюючи їх своїм ентузіазмом і творчою наснагою.

Молодість кафедри якимось чином впливала на усіх нас, студентів. Ігор Леонідович, донедавна студент, розумів нас з півслова та поділяв разом з нами гумор і радість життя. Лише з часом усвідомили ми, яке то щастя було нам дано – спілкуватися з видатним педагогом і вченим!

Проте задля істини він готовий був жертвувати своїм лекційним часом, дружбою та навіть родинними зв'язками. Тому що для справжнього вченого істина – понад усе!

Учень професора Марка Ілліча Карновського, він гідно підтримував наукові традиції радянської школи акустики. А його дослідницький доробок налічував понад 300 праць, які охоплювали надзвичайно широкий спектр наукових проблем – від проектування гідроакустичних антен і питань класифікації підводних об'єктів до медичних розвідок і досліджень космосу.

На 60-80-ті рр. припадає найбільш продуктивний період творчого життя вченого.

Це був його зоряний час: він був справді жаданою фігурою для військово-промислового комплексу СРСР. Свої ідеї перевіряв на морях-океанах – від Чорного і Балтійського до Японського морів на Далекому Сході. З цікавістю слухали Обозненка й колеги на міжнародних конференціях, де він блискуче доповідав результати своїх досліджень.

Його праці друкувалися в СРСР та за кордоном, зокрема й у таких елітних виданнях, як "Акустический журнал" (Москва), журналах JASA (The Journal of the Acoustical Society of America), "Прикладная механика" тощо.

Праці вченого посіли гідне місце в Бібліотеці Конгресу США.

Та наближалася осінь життя...

Осінь життя

З розпадом СРСР події 90-х рр. привнесли у життя суспільства та вченого чимало драматичного. За кордонами України лишилася більшість морів-океанів. А в Україні дослідження вчених-гідроакустиків у той період були не дуже затребуваними.

Проте й за таких тяжких умов вчений спромігся реалізувати свої наукові ідеї. У сфері його наукових інтересів того часу – проблеми ультразвукової діагностики об'єктів різних форм та хвильових розмірів. Він вивчав резонансні властивості органів і кровоносних судин людини для діагностики різних захворювань.

А ще його погляд сягав за горизонт, в інші світи: він мав намір вивчати фізичні властивості літальних тарілок.

Та важка хвороба прикувала вченого до ліжка і позбавила шансу реалізувати свої творчі задуми...

Мужній, скупий на емоції чоловік з ранньою сивиною, Ігор Леонідович завжди відчував надзвичайне творче піднесення в науковій лабораторії, там була його стихія...

Він був щасливою людиною мабуть тому, що наукова діяльність стала змістом його короткого (65 років), але прекрасного життя. Саме про це говорили його колеги і студенти минулих випусків, які й провели Ігора Леонідовича в останню путь.

...З дивовижною швидкістю спливає час. Разом із родичами пам'ять видатного вченого й педагога вшановують його колеги з кафедри акустики та акустоелектроніки й численні учні, які нині плідно працюють в усіх куточках земної кулі.

Володимир Скринченко,
випускник КПІ 1972 року

АЛГОРИТМИ ДОЗВІЛЛЯ

Фотоконкурс "Таланти КПІ" – 2021: Вітаємо переможців!

У квітні цього року в КПІ ім. Ігоря Сікорського проведено мистецький онлайн-фотоконкурс "Таланти КПІ". Його тема була сформульована гаслом "Краса врятує світ", утім приймалися і роботи на вільну тему. Усі охочі могли надіслати фотографії і цікаві твори з комп'ютерної графіки на адресу: gallery_kpi@ukr.net.

Відібрані роботи розміщувалися на сторінці Картинної галереї ЦКМ КПІ ім. Ігоря Сікорського у мережі "Фейсбук".

Усього на конкурс було надіслано 320 робіт від 40 учасників. До виставки долучилися студенти ІАТ, ВПІ, ФІОТ, ММІ, ІТС, ІХФ, ФЕЛ, ФБМІ, ТЕФ, ІСЗЗІ, ФБТ, ФЛ, ПБФ; викладачі та працівники ФМФ, ХТФ, ММІ, ФММ, ФЕА, ПБФ, ВПІ, ІЕЕ, ТЕФ, ЦКМ, газети

"Київський політехнік", видавництва "Політехніка", служби вченого секретаря, кафедри міжнародної економіки, відділу пересувних постів та швидкого реагування департаменту безпеки, кафедри ТПВ ВПІ та інші.

У непростий час пандемії конкурс став віддушиною для тих, хто не може жити без фотографії і для кого художня творчість є частиною життя. І, звісно, сприяв культурному зростанню студентів, викладачів і працівників університету.

Переможці визначені відкритим онлайн-голосуванням.

У номінації "Фотографія" I місце розділили три конкурсантки – провідний інженер газети "Київ-

ський політехнік" *Ірина Бакун*, студентка 2-го курсу ФЛ *Дарина Парчевська* та студентка 1-го курсу ММІ *Діана Лісовська*.

II місце посіли доценти кафедри нарисної геометрії та комп'ютерної графіки ФМФ *Олександра Гетьман*, *Надія Білицька* і *Галина Баскова*, студентка 1-го курсу ІСЗЗІ *Каріна Вінокурова* і студент 1-го курсу ФІОТ *Олексій Левенко*.

III місце розділили провідний фахівець видавництва "Політехніка" *Володимир Ігнатович*, фахівець Картинної галереї ЦКМ *Катерина Вовчук*, професор кафедри хімічного, полімерного та силікатного машинобудування ІХФ *Ігор Мікульонок*, старший

лаборант кафедри ТПВ ВПІ *Людмила Шестерікова*, студентка 3-го курсу ФІОТ *Ольга Моцицька*, студент 1-го курсу ФІОТ *Вадим Строй*.

У номінації "Комп'ютерна графіка" I місце у студентки 3-го курсу ТЕФ *Анни Скорик*, II місце посіла студентка магістратури ВПІ 1-го року навчання *Катерина Горбачова*, III місце у студентки 1-го курсу ФЕЛ *Ірини Сінкевич*.

Вітаємо переможців!

За інф. Картинної галереї ЦКМ

Від редакції газети "Київський політехнік"

Щиро вітаємо нашу співробітницю *Ірину Бакун* з перемогою в конкурсі фотографій. Бажаємо нових творчих успіхів!

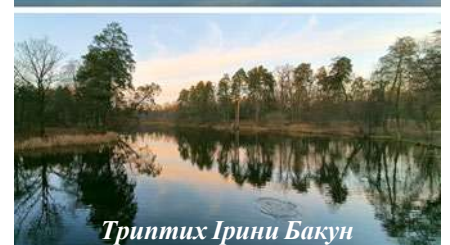
Фото Дарини Парчевської

Фото Діани Лісовської

Фото Каріни Вінокурової

Триптих Ірини Бакун

Фото Олексія Левенка

Графіка Анни Скорик

Графіка Катерини Горбачової

«КИЇВСЬКИЙ ПОЛІТЕХНІК»

газета Національного технічного університету України «Київський політехнічний інститут імені Ігоря Сікорського»

<https://www.kpi.ua/kp>

✉ 03056, Київ-56
вул. Політехнічна, 14,
корп. 16, кімната № 126
gazeta@kpi.ua
☎ (044) 204-85-95

Головний редактор
Д.Л. СТЕФАНОВИЧ

Провідний редактор
Н.Є. ЛІБЕРТ

Підготовка матеріалів
О.В. НЕСТЕРЕНКО

Дизайн та комп'ютерна верстка
І.Й. БАКУН

Коректор
О.А. КІЛІХЕВИЧ

Ресстраційне свідоцтво Кі-130
від 21. 11. 1995 р.

Друкарня КПІ ім. Ігоря Сікорського,
видавництво «Політехніка»,
м. Київ, вул. Політехнічна, 14, корп. 15

Відповідальність за достовірність інформації несуть автори.
Позиція редакції не завжди збігається з авторською.